
Rozumím vám, i když neslyším

Rozumím vám, i když neslyším

Setkání s neslyšícím člověkem vás zavede do úplně jiného světa. V případě ruského studenta Pavla Tsareva ani nemusíte umět znakový jazyk. Ač od narození trpí téměř stoprocentní ztrátou sluchu, domluví se rusky a od té doby, co studuje na Univerzitě Karlově češtinu v komunikaci neslyšících, také česky. Tlumočnicka v osobním životě nepotřebuje, využívá ho pro snazší a rychlejší komunikaci pouze ve chvíli, kdy je nutné naprosto přesně rozumět – například ve škole nebo právě teď při rozhovoru pro iForum.

Na jaké úrovni je vaše čeština?

Český znakový jazyk umím velice dobře, jelikož je vizuální a podobný ruskému. Obecně jsou si znakové jazyky podobnější než mluvené. Pokud sám znakuji, snažím se přitom vyslovovat také slova, čímž si je lépe zapamatuji. Jestliže nějakému českému slovu nerozumím, díky znakování ho pochopím. Psaná forma je pro mě opravdu těžká, protože i gramatika českého jazyka je obtížná, a musím hodně přemýšlet, jak se vyjádřit správně.

<blockquote class="rightfloat"> <p>V mé rodině jsem jediný, kdo trpí vadou sluchu. Maminka na mě vždycky pouze mluvila.</p> </blockquote>

Překvapilo mě, že každá země má vlastní znakový jazyk. Nebylo by praktičtější, kdyby se neslyšící učili rovnou univerzální znakový jazyk, který také existuje?

Nevím, nějak si to nedovedu představit. Můj mateřský znakový jazyk je ruský. O mezinárodním jazykovém systému jsem se dozvěděl až na vysoké škole a od té doby jsem se s ním už několikrát setkal na nejrůznějších konferencích – trochu jsem mu rozuměl, ale mně samému toto znakování nešlo. Každopádně se ho plánuji naučit jakožto svůj pátý jazyk.

Jak komunikujete s jiným neslyšícím cizincem, když ani jeden neovládáte mezinárodní znakový systém?

Snažíme se vyjadřovat co nejvíce emocemi a gestikulací, aby naše komunikace byla vizuálnější. Je to podobné jako mezi slyšícími cizinci. Ale výhoda znakového jazyka je, že jím dovedete snáze vyjádřit emoce. Když se setkají dva neslyšící, jsou za to rádi a komunikace mezi nimi funguje, i když si úplně přesně nerozumějí.

V osobním životě tlumočnicka nepoužíváte. Jak se dokážete domluvit, když neslyšíte?

V mé rodině jsem jediný, kdo trpí vadou sluchu, takže jsem od narození zvyklý komunikovat se slyšícími. Maminka na mě vždycky pouze mluvila, jenom občas, když jsem byl ještě hodně malý, si vymýšlela vlastní znaky. Mé okolí už ví, jak se mnou komunikovat. Neznámému člověku to musím nejdříve vysvětlit, ale pak už to jde. Když potřebuji například na studijním oddělení Univerzity Karlovy nějaké potvrzení a jde o běžnou situaci, zvládám komunikaci dobře. Pokud je problém nestandardní, poprosím, aby mi ho napsali a mluvili na mě opravdu hodně pomalu. V Rusku jsem ostatně několik let chodil na klasickou základní školu.

Jak probíhalo studium?

Nejprve jsem absolvoval mateřskou školu a první stupeň základní školy pro neslyšící. V páté třídě jsem přešel do jiné školy, a protože maminka věděla, že rozumím, vybrala pro mě klasickou – pro slyšící děti. Chodil jsem tam dva roky a opravdu jsem se dokázal integrovat. Nicméně zvládnout učivo bez použití znakového jazyka pro mě bylo stále těžší, a v osmé třídě jsem tedy zvolil snazší cestu – nastoupil jsem do školy pro neslyšící a zůstal tam až do maturity.

Možnosti pro neslyšící jsou tu oproti Rusku úžasné. V Moskvě bych ani nemohl chodit na vysokou školu. Neexistuje tam žádný obor pro neslyšící.

Proč jste se před pěti lety odstěhovali do České republiky?

Tatínek pro nás hledal lepší život a jsme tu opravdu spokojení. Mám tady sice zatím málo kamarádů, ale věřím, že se to zlepší, až se zapojím do běžného pracovního života. Možnosti pro neslyšící jsou tu oproti Rusku úžasné. V Moskvě bych ani nemohl chodit na vysokou školu. Neexistuje tam žádný obor pro neslyšící a studovat jiný, který by mě bavil, například se sportovním zaměřením, si vůbec nedovedu představit – potýkal bych se s ohromnou komunikační bariérou.

Čím byste se chtěl živit?

Před nástupem na Univerzitu Karlovu jsem v Praze studoval střední školu pro neslyšící se zaměřením na cestovní ruch, takže bych se rád vydal touto cestou a například si založil agenturu pro neslyšící turisty z Ruska. Také mě napadlo, že bych pro ně mohl natáčet video průvodce. Nic takového tu dosud neexistuje.

Jak se vám žije v cizí zemi bez stálého tlumočnicka?

V osobním životě se bez něho obejdu, ale ve škole ho využívám na všechny přednášky, abych naprosto přesně rozuměl. Vedle toho chodím na soukromé kurzy češtiny. Má učitelka ovládá český znakový jazyk, známe se dlouho, a tak ví, jak se mnou pracovat a v čem jsou mé slabiny. Pomáhá mi s gramatikou, nejtěžší jsou pro mě asi pády.

Baví vás obor, který jste si vybral?

Na střední škole jsem se celkem nudil, studium mi přišlo snadné. Ale univerzita je opravdu výzva. Zaskočila mě ta spousta informací, obtížnost odborných textů i množství literatury, které často nerozumím. Hledám si termíny na internetu a používám různé jazykové příručky. Potřebuji se češtinu naučit tak, abych byl schopen zvládnout státnice a napsat bakalářskou práci.

Zúčastnil jste projektu *Jsem jedno ucho*, díky němuž může veřejnost nahlédnout do života neslyšících. Co dělají lidé při setkání s neslyšícím člověkem špatně?

Mluví rychle, což je ale samozřejmé, protože čeština je obecně velice rychlá. Občas se někdo cítí nepříjemně, ale to může být oboustranné. Ani jedna strana neví, co od druhé může čekat. Líbí se mi, že tento projekt oba světy propojuje. *Jsem jedno ucho* je kniha osobních příběhů třiatřiceti neslyšících lidí, z nichž každý má své specifické zážitky. Jsem rád, že neslyšící jsou vidět.

První kniha *Jsem jedno ucho* vznikla v roce 2018 k 150. výročí založení prvního spolku neslyšících v českých zemích. Křest druhé knihy, v níž vystupuje také Pavel Tsarev, proběhl minulý týden. Vydal ji opět Svaz neslyšících a nedoslýchavých v ČR a jeho tisková mluvčí a autorka rozhovorů Veronika Cézová v něm shromáždila osudy třiatřiceti lidí trpících poruchami sluchu. Příběhů by mohlo být samozřejmě mnohem víc, proč právě třicet tři? Dvě trojky totiž připomínají uši.